

Turistička zajednica
grada Rovinja-Rovigno
Ente per il turismo
della città di Rovinj-Rovigno

1953 — 2023

70

godina zajedno
stvaramo doživljaje
anni diamo vita
a nuove esperienze

ROVINJ • ROVIGNO

OBJAVA ZA MEDIJE

Turistička zajednica grada Rovinja-Rovigno 18. svibnja 2023. obilježava 70. obljetnicu osnutka Turističkog društva Rovinj. Tom prigodom smatrali smo potrebnim osvrnuti se na značajna događanja vezana za razvoj rovinjskog turizma koja su obilježila taj period, počevši od 1952. godine do danas. Naime, u periodu poslijeratnih zbivanja po završetku II. svjetskog rata, započinje razvoj rovinjskog turizma kakvog danas poznajemo. Kako su mu tada predviđali, Rovinj je bio prelijep, šarmantan i idiličan s predivnim otocima i okolinom te pitoresknom arhitekturom, čime se dalo naslutiti da će polako ući u europske tokove poslijeratnog fenomena – turizma.

Početak razvoja komercijalnog turizma vezuje sa uz 1952. godinu osnivanjem Gradskog ugostiteljskog poduzeća „Jadran“ koji u svom sastavu ima istoimeni hotel kapaciteta 45 kreveta i 7 ugostiteljskih radnji, te prvim evidentiranim stranim gostima. Turistički kapaciteti se najprije razvijaju na otocima Katarina i Crvenom otoku (današnji otok sv. Andrija) koji su najprije djelovali kao pionirska kolonija i sindikalno odmaralište, a dvije godine kasnije pretvaraju se u tvrtke ugostiteljske djelatnosti sa kapacitetima namijenjenim komercijalnim gostima.

Na Osnivačkoj skupštini 18. svibnja 1953. godine uz prisustvo predstavnika Saveza turističkih društava za Istru, Hrvatsko primorje i Gorski kotar osniva se Turistički ured Turističkog društva Rovinj. Za prvog predsjednika Upravnog odbora društva izabran je Vladimir Švagelj, a društvo je djelovalo u prostorijama ispod gradskog sata na glavnom gradskom trgu. Te je godine Turistički ured pokrenuo aktivnosti uređenja javnih parkova na području Rovinja i starogradske jezgre kako bi se naglasile ljepote grada i brže pokrenuo turistički razvoj. Treba napomenuti da je u to vrijeme naglasak bio na izgradnji komunalne infrastrukture i vodovoda zbog nedostatka vode, na poboljšanje napona električne struje koje je bilo oskudno, asfaltiranje cesta u gradu. Turistički ured na početku pruža turističke informacije gostima, sklapa prve međunarodne ugovore o dovođenju gostiju, pomaže privatnim iznajmljivačima tzv. kućnoj radinosti u otvaranju i kategorizaciji smještajnih kapaciteta i njihovoj prodaji. *Turističko društvo je inicijator donošenja prve boravišne takse koju Općina Rovinj donosi 1954. godine.*

Narodni odbor općine Rovinj 1955. godine formira prvu Komisiju za turizam koja je trebala voditi brigu o načinu trošenja sredstava ubranih od boravišne takse i drugih doprinosa za unapređenje turizma i njihovih ulaganja prvenstveno u razvoj komunalne infrastrukture i javnih sadržaja kao i ulaganja u promotivne aktivnosti u nadležnosti Turističkog ureda.

U cilju proširenja nadležnosti i aktivnosti na razvoju turizma, 1956. godine se osniva novo Turističko društvo čijim dijelom postaje dotadašnji Turistički ured Turističkog društva, a za novog predsjednika je izabran Milan Pauletić. To je društvo trebalo unaprijediti poslovanje dotadašnjeg Turističkog društva, objedinjavati sve pružatelje turističke i ugostiteljske ponude Rovinja, poticati turistički razvoj i uređenje destinacije, tiskati promotivne materijale, pomagati u realizaciji prvih turističkih investicija, a kasnije organizirati i kulturna i sportska te zabavna događanja.

Turistička zajednica
grada Rovinja-Rovigno
Ente per il turismo
della città di Rovinj-Rovigno

1953 — 2023

70

godina zajedno
stvaramo doživljaje
anni diamo vita
a nuove esperienze

ROVINJ • ROVIGNO

Iste godine *Narodni odbor općine Rovinj osniva Fond za uljepšavanje mjesta i unapređenje turizma* (uređivanje kupališta i plaža, parkova, šetališta, organizaciju manifestacija, troškova propagande i administrativnih troškova Turističkog društva), čija se sredstva sastoje se od prikupljene boravišne takse, pristojbi i doprinosa tvrtki uređenih zakonom.

Za razvoj turizma bila je presudna izgradnja vodovoda, cesta i ostale komunalne infrastrukture te se od 1957. godine intenziviraju ulaganja koja rezultiraju asfaltiranjem pristupne ceste Rovinj – Sošići i izgradnjom vodovoda do 1959. godine.

U sezoni 1957. godine Rovinj je raspolagao s 320 turističkih kreveta. Uz modernizaciju smještaja stigli su i prvi televizori. Te su godine asfaltirane ceste od Mirne do Valdibore, te od Križa do sadašnjeg Trga na lokvi, cesta od tvornice Mirna do bolnice.

U 1960. godini rovinjska ugostiteljska poduzeća integriraju se u ugostiteljsko poduzeće „Jadran“, preteču današnje Maistre. Adaptiran je dvorac grofa Milewskog na otoku Katarina, gradi se restoran Školjka s velikom plesnom terasom, uređuju brojne gostionice, među njima Viecia batana i Mliječni restoran. Zajednica za odmor „Beograd“ na velikoj livadi gdje se sada nalazi hotel Eden otvara prvi kamp.

Intenziviraju se ulaganja u nove smještajne kapacitete pa se 1962. i 1963. godine gradi prvi hotel Monte Mulini sa dvije dependanse, Međunarodni omladinski centar Škaraba te dependanse na otoku Katarina. Te godine kapaciteti Rovinja zajedno sa kućnom radinosti (privatni smještaj) iznose 7.095 kreveta/mjesta. U 1963. godini održava se prva Rovinjska noć, koja je kasnije postala tradicionalna.

Ulaganja se 1964. godine nastavljaju izgradnjom hotela Lone, na mjestu sadašnjeg, a 1965. izgradnjom tadašnje perjanice rovinjskog turizma - hotela Park. Te je godine održana prva Grisija. Oba hotela 1967. godine dobivaju dependanse, a u starogradskoj jezgri se gradi hotel Rovinj.

Cijena punog pansiona po osobi npr. u hotelu Katarina 1964. godine u špici sezone iznosila je 3.600 dinara, a pripadajuća boravišna taksa 120 dinara. Najskuplja cijena smještaja po osobi u kućnoj radinosti npr. u 1965. godini iznosila je 1 dolar, dok je najjeftinija iznosila 0,5 dolara.

Na Crvenom otoku je 1968. izgrađen hotel Istra, a te je godine osnovano Turističko naselje i FKK kamp „Valalta“.

Te iste godine Skupština općine Rovinj donosi *Odluku o osnivanju Fonda za turizam općine Rovinj* iz čijih se sredstava financiraju sve aktivnosti iz djelokruga rada Turističkog društva, programi za unapređenje razvoja turizma, uređenje mjesta i sl.

Zajednica Beograd napušta Zlatni rt i 1969. seli u uvalu Valdaliso te se sljedeće godine još više intenziviraju turističke investicije.

Na mjestu dotadašnjeg kampa, 1971. godine izgrađen je hotel Eden. Te je godine završena izgradnja prvih faza naselja Villas Rubin i kampa Polari, izgrađen je kamp Porton Biondi, a kamp Valalta se proširio. Sve je to rezultiralo ostvarenjem prvih milijun noćenja u destinaciji, a sljedeće godine ostvarenjem prvih milijun noćenja stranaca.

Turistička zajednica
grada Rovinja-Rovigno
Ente per il turismo
della città di Rovinj-Rovigno

1953 — 2023

70

godina zajedno
stvaramo doživljaje
anni diamo vita
a nuove esperienze

ROVINJ • ROVIGNO

Turističko naselje Monsena gradi se 1975. godine, a naselje Valalta i Villas Rubin se dodatno dograđuju.

Godina 1978. je važna za razvoj rovinjskog turizma, jer se tada formira SOUR „Jadran“ koji do 1990. djeluje kao složeno poduzeće „Jadran“ koje se sastojalo od društvenih poduzeća „Jadran-turist“, „Jadran-komerc“ i „Jadran-produkt“, koji se uslijed pretvorbe 1993. registriraju kao „Jadran-turist“ hotelijerstvo, turizam, trgovina i proizvodnja d.d. Rovinj. Te je godine po prvi put ostvareno više od dva milijuna noćenja.

Godine 1982. ponovno kreće jači investicijski val, jer se gradi hotel Montauro, autokamp Veštar i zabavni centar Monvi, dok se 1984. gradi ACI marina sa 375 vezova podno hotela Park koji se temeljito rekonstruira 1985. godine, kao i hotel Istra na Crvenom otoku, a grade se i velika skladišta na Lamanovi za potrebe Jadran-komerca.

Ta će se turistička 1985. godina pamtiti i po tituli Šampiona turizma Jugoslavije koju je Rovinj osvojio po prvi put u povijesti, dok će se sljedeća 1986. godina pamtiti će se po rekordnom broju ostvarenih noćenja od preko tri milijuna noćenja, čiji će rekord biti srušen tek 2015. godine.

Intenziviraju se radovi na komunalnoj infrastrukturi, a 1987. godine gradi se novi Dom zdravlja i ljekarna u Rovinju, a FKK Valalta vrši značajna ulaganja u proširenje vlastitih kapaciteta. Rovinj bilježi kapacitet od 32.704 kreveta.

Godine 1990. rekonstruira se hotel Jadran (današnji Adriatic) te se nastavljaju radovi na komunalnoj infrastrukturi.

Sljedeće godine kad je započeo rat u Hrvatskoj zaustavlja se turizam u Hrvatskoj koja te 1991. godine postaje samostalna i nezavisna.

U 1992. godini prestaje s radom Turističko društvo Rovinj, a osniva se Turistička zajednica općine Rovinj (28.05.) kao njen pravni sljednik.

U godinama koje slijede poduzimaju se aktivnosti za održavanje turističke sezone unatoč ratnim uvjetima.

Godine 1994. kao pravni sljednik Turističke zajednice općine Rovinj osniva se Turistička zajednica grada Rovinja – Comunità turistica della città di Rovigno, a Rovinj 1994. godine postaje prvi šampion turizma u samostalnoj Hrvatskoj.

Godine 1996. Građevno poduzeće „Aldo Rismondo“ d.d. za poslovanje turističkog dijela na području Valdalisa osniva poduzeće „Rovinj-Turist“ d.d., a ulaskom Zagrebačke banke u posjed većinskog dijela vlasništva „Jadran-turist“ d.d. Rovinj management nad njegovim poslovanjem preuzima CHR (Croatian Hotels and Resorts), dok 1998. management preuzima „Sol Melia“ iz Španjolske koja formira tvrtku „Hrvatski hoteli i ljetovališta d.o.o.“.

Smještajni kapacitet destinacije njihovim usklađivanjem sa novim Pravilnikom o razvrstavanju, minimalnim uvjetima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata 1999. godine iznosi 30.287 kreveta. Te iste godine austrijska tvrtka kupuje od „Jadran-turist“ d.d. smještajne objekte na otoku Katarina sa kojim se formira nova tvrtka „Alpina mare“ d.o.o.

Turistička zajednica
grada Rovinja-Rovigno
Ente per il turismo
della città di Rovinj-Rovigno

1953 — 2023

70

godina zajedno
stvaramo doživljaje
anni diamo vita
a nuove esperienze

ROVINJ • ROVIGNO

Godine 2001. desila se velika prekretnica u razvoju rovinjskog turizma, jer Tvornica duhana Rovinj (TDR) putem tvrtke „Adria resorts“ u njenom 100% vlasništvu, kupuje većinski paket dionica „Jadran-turista“ d.d. i time postaje njen većinski vlasnik. Godine 2003. osniva se „Adris grupa“ d.d., a iste godine je usvojen Master plan razvoja turizma za klaster Rovinj, Bale i Kanfanar za period od 2004. do 2012. godine.

„Adris grupa“ d.d. 2004. godine započinje veliki ciklus investicijskog ulaganja u objekte turističkog sektora, najprije rekonstrukcijom hotela Park, a nakon ukidanja Fkk Monsena (naturizam) naselje se renovira i izlazi na tržište pod novim nazivom TN Amarin.

Sljedeće 2005. godine spajanjem društava „Jadran-turist“ d.d., Rovinj i „Anita d.d.“, Vrsar osniva se tvrtka „Maistra d.d.“ kao dio „Adris grupe“ d.d. koja upravlja turističkim dijelom njenog poslovanja.

Godine 2006. uslijedila su ulaganja u rekonstrukciju hotela Istra 4* na otoku sv. Andrija, rekonstrukciju hotela Eden 4*, rekonstrukciju AC Polari i AC Veštar, u izgradnju broda za prijevoz putnika Rubinum i trajekta Šturago, a 2007. uslijedilo je rušenje hotela Montauro i hotela Monte Mulini sa depandansama na čijoj je lokaciji 2009. godine otvoren novoizgrađeni hotel Monte Mulini 5* kakvog danas poznajemo.

Potrebno je napomenuti da je 2007. godine osnovana Udruga Associazione Kuća o batani / Casa della batana te da je iste godine Program „Povorka batane sa večerom u spaciju“ dobitnik Plavog cvijeta za najatraktivniji turistički proizvod na Jadranu i dobitnik nagrade TZIŽ Zlatna koza.

U akciji HGK i HRT „Turistički cvijet – kvaliteta za Hrvatsku“ **Grad Rovinj-Rovigno je postao Turistički prvak Hrvatske za 2008. godinu.**

Zbog usklađivanja sa novim Zakonom, 23. 12. 2009. održana je osnivačka skupština TZ grada Rovinja čime se mijenja Statut i ujedno mijenja naziv u Turistička zajednica grada Rovinja-Rovigno – Comunità turistica della città di Rovinj-Rovigno.

Godine 2010. usvojen je Master plan razvoja turizma Grada Rovinja-Rovigno za period od 2010. – 2020. godine, tvrtka „Rovinjturist d.d.“ sa objektima na području Valdalisa pripojena je tvrtki „Maistra“ d.d., a započela je i izgradnja hotela Lone 5* koji je otvoren 2011. godine.

Godine 2013. završena su ulaganja u TN Amarin 4*, izgrađen je vanjski kompleks bazena hotela Eden i Lone, otvorena je nova sportska dvorana u okviru rovinjske Gimnazije, a 2014. godine otvoren je plažni kompleks Mulini beach te je izgrađen rotor na ulazu u grad kod Turnine. Iste godine održan je spektakl Red Bull Air Race koji je u akciji HGK i HRT „Turistički cvijet – kvaliteta za Hrvatsku“ proglašen turističkim događajem godine, a **Grad Rovinj-Rovigno je ponovno proglašen Turističkim prvakom Hrvatske za 2014. godinu.**

Godine 2015. je srušen ZC Monvi i potpuno je rekonstruiran hotel Adriatic 4* sa gradskom kavanom, godine 2016. je otvoren family hotel Amarin 4*, a „Valalta d.o.o.“ je otvorila novi kamp Val Saline 4*(tekstil).

Godine 2017. je srušen hotel Park te je započeta izgradnja novog hotela, započeta je izgradnja nove ACI marine, u kampovima Polari i Veštar postavlja se 250 novih mobilnih kućica i uređuju parcele te

Turistička zajednica
grada Rovinja-Rovigno
Ente per il turismo
della città di Rovinj-Rovigno

1953 — 2023

70

godina zajedno
stvaramo doživljaje
anni diamo vita
a nuove esperienze

ROVINJ • ROVIGNO

popratni sadržaji, „Valalta d.o.o.“ ulaže u izgradnju pročištača otpadnih voda, proširenje kamp parcela, uređenje infrastrukture, u sklopu rovinjske bolnice za ortopediju i rehabilitaciju dr. Martin Horvat izgrađena je prva medicinsko -terapeutska plaža u zemlji, izgrađena je javna gradska plaža Val de Lesso, Ekomuzej Kuća o batani uvršten u UNESCO-v Registar najboljih praksi očuvanja nematerijalne baštine svijeta, dok je restoran Monte postao prvi restoran u Hrvatskoj sa Michelinovom zvjezdicom.

Godine 2019. otvoren je novi Grand Park hotel Rovinj 5*, nova ACI marina 5 sidara, otvoren je zabavni centar Steel venue, nastavljaju se ulaganja javnog sektora u gradsku infrastrukturu. Na Danima hrvatskog turizma Grad Rovinj-Rovigno proglašen je najuspješnijom destinacijom za odmorišni turizam i **Turističkom prvakom Hrvatske za 2019. godinu.**

Nakon pandemijske 2020. godine, 2021. godine je otvorena sjeverna komunalna luka kapaciteta 375 vezova.

Godine 2020. zbog usklađenja sa Zakonom o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma, održava se Izborna skupština Turističke zajednice čime se njen naziv mijenja u Turistička zajednica grada Rovinja-Rovigno / Ente per il turismo della città di Rovinj-Rovigno.

Kronološki pregled važnijih zbivanja koji su obilježili razvoj rovinjskog turizma završavamo 2022. godinom kad je usvojen novi Plan razvoja turizma destinacije Rovinj-Rovigno za period od 2022. do 2030. godine, otvoren posjetiteljski centar spomenika prirode Kamenolom Fantazija – Cava di Monfiorenzo, a na Danima hrvatskog turizma Grad Rovinj-Rovigno je proglašen najuspješnijom destinacijom za odmorišni turizam i **Turističkom prvakom Hrvatske za 2022. godinu.**

Ova impozantna priča o razvoju turizma u navedenom periodu i pretvaranju Rovinja u vodeću turističku destinaciju Hrvatske ne bi bila moguća bez onih ljudi koji su mudro osmišljavali njen razvoj, kao ni bez stanovnika koji su voljeli i koji vole i ponosni su na svoj grad.

Uloga Turističke zajednice se promijenila od vremena njenog osnivanja, a danas se ona pozicionira kao važan čimbenik u stvaranju i promociji turističkog proizvoda visoke dodane vrijednosti u destinaciji te kao turistički moderator u javno - privatnom partnerstvu turističkih tvrtki, Grada, privatnih iznajmljivača, ugostitelja i ostalih dionika koji neposredno učestvuju u stvaranju turističkog proizvoda destinacije.

Potrebno je naglasiti da je prvi dio Kronološkog slijeda događanja koji su obilježili razvoj rovinjskog turizma izrađen na temelju bilješki koje je izradio pok. profesor Josip Folo, doajen rovinjskog turizma te njegove knjige Povijest Rovinjskog turizma iz 2002. godine, dok je izvor ostalih događanja arhivska dokumentacija Turističke zajednice grada Rovinja-Rovigno.

Prigodna izložba za današnju obljetnicu izrađena je na korištenjem arhivske građe Državnog arhiva iz Pazina, Muzeja Grada Rovinja-Rovigno, Grada Rovinj-Rovigno, Maistre d.d. i Turističke zajednice grada Rovinja-Rovigno.